JAK ROZPOZNAT „DOBROU PRAXI“? PŘEHLED POUŽÍVANÝCH PRAXÍ V PRÁCI S DĚTMI A RODINAMI SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM V ČR A VE SVĚTĚ

Jana Obrovská, Zuzana Lenhartová, Lenka Slepičková

Klíčová slova: sociální znevýhodnění, vzdělávání, dobrá praxe, rodiče, děti

Na základě fokusních skupin s praktikujícími experty působícími v českém prostředí příspěvek představí přehled praxí v oblasti vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, které jsou obecně považovány za úspěšné a zároveň nabídne expertní pohled na kritéria jejich úspěšnosti. Tyto popsané praxe budou srovnány s úspěšnými praxemi v zahraničí, které budou identifikovány v návaznosti na fokusní skupinu s praktiky a akademiky z různých evropských zemí. Příspěvek se bude soustředit také na to, jak identifikovat a evaluovat dobré praxe a zda je možné stanovit trans-kulturně aplikovatelná kritéria.

Ačkoliv je vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí považováno za klíčový nástroj v boji se sociálními nerovnostmi, společensko-vědní výzkum české provenience v oblasti předškolního i základního vzdělávání dlouhodobě prokazuje, že vzdělávací systém může nerovnosti značně konzervovat a sociální znevýhodnění spíše reprodukovat (Ivatts et. al. 2015; Gabal, Čada 2010). V České republice se v posledních třech dekádách vyvíjejí nejrůznější projekty či programy na podporu vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků, iniciované jak v oblasti neziskového sektoru, tak na zakázku státních orgánů. Kritéria pro hodnocení těchto programů však nejsou vždy jasná, stejně jako není zřejmé, podle jakých indikátorů by bylo možné určit úspěšné a plošněji fungující praxe.

Příspěvek vyjde z dat ze dvou expertních fokusních skupin (jedné české a druhé evropské), které budou realizovány v květnu a červnu letošního roku. Cílem obou skupin, na něž jsou pozváni především zástupci institucí, realizující programy práce s dětmi či rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí v oblasti vzdělávání či tvůrci politik, je identifikovat úspěšné praxe, které fungují na národních či mezinárodních úrovních.

Příspěvek navazuje na aktuálně řešený mezinárodní projekt „Inkluzivní vzdělávání a sociální podpora v překonávání nerovností ve společnosti“ (ISOTIS), podpořený Evropskou unií ve schématu Horizon 2020. Příspěvek bude vycházet z dat, která budou sbírána v květnu a červnu roku 2017.

Bibliografie

Ivatts, A., Čada, K., Felcmanová, L., Greger, D., Straková, J. (2015). *Roma Early Childhood Inclusion+. Special Report on Roma Inclusion in Early Childhood Education and Care.* UNICEF.

Gabal, I., K. Čada. (2010). „Romské děti v českém vzdělávacím systému.“ In P. Matějů, J. Straková, A. Veselý (eds.). *Nerovnosti ve vzdělávání. Od měření k řešení.* (s. 109-129) Praha: Sociologické nakladatelství.